

Két politikai menekült Magyarországon

Eddig ketten kaptak politikai menekültjogot Magyarországon, azt követően, hogy október 15-én hatályba lépett a Minisztertanács rendeletere a menekültként való elismerésről — közölték az MTI munkatársának érdeklődésére a BM Menekültügyi Hivatalában. Albrecht László, a hivatal helyettes vezetője elmondta, hogy eddig negyvennégyen kértek menekültjogot, egyet elutasítottak, negyvenegy ügy intézése pedig folyamatban van.

A politikai menekültjogot kaptak közül az egyik szovjet, a másik pedig bolgár állampolgár, előbbi tüntetésekben vett részt Ukrajnában, ezért lecsukták, majd elbocsátották munkahelyéről is, végül átszökött Magyarországra, utóbbi pedig kiállt a bulgáriai törökök mellett, s ezért súlyos hátrányokat szenvedett országában. Egyik sem tud magyarul. Az elutasító határozatot egy Romániából érkezett magyar nemzetiségű kapta, ő másfél éve él Magyarországon, tartózkodási engedélye 1991-ig érvényes, és ugyanazok a jo-

gok illetik meg, mint a magyar állampolgárokat, ezért nem indokolt őt menekültnek minősíteni a genfi konvenció alapján. Az illető jövőre a ki- és bevándorlási törvény alapján minden bizonnyal megkapja a magyar állampolgárságot.

A menekültjogi kérelmet beadók többsége egyébként magyar nemzetiségű román állampolgár, de van köztük jó néhány magyar nemzetiségű csehszlovák is.

Albrecht László kitért arra is, hogy jelenleg mintegy 24 ezer, Romániából érkezett állampolgár tartózkodik Magyarországon, közülük több mint 18 ezren magyar nemzetiségűek, 4200-an románok, 1100-an pedig németajkúak. Szólt arról is, hogy kiapadt a menekültek támogatására szolgáló letelepedési alap. Erre az évre 353 millió forint állt rendelkezésre, ez október végére elfogyott. Az összeg legnagyobb részét, 130 milliót lakás- és telekvásárlásra fordították, 87 milliót költöttek a befogadóállomások kialakítására.

A természetet nem politizál — a „zöldek” igen

Tegnap, szerdán, az esti órákban megalakult a Magyarországi Zöld Párt délföldi szervezete. Ebből az alkalomból beszélgettünk Molnár Gyulával, az ügyvivő testület tagjával, a helyi természet- és környezetvédelmi mozgalom ismert képviselőjével.

— Mi indokolta elhatározását, hogy mozgalomból párttá alakulnak?

— Másfél éve vetettem föl a tévé Tájkép című műsorában: szükség lenne hazánkban is arra, hogy a zöldek pártot alapítsanak. Az ok: pártként beleszólhatunk általunk hibásnak tartott, a környezetet, természetet veszélyeztető döntésekbe. Célunk, hogy megelőzzük a Bős-Nagymaros-ügyhöz hasonló intézkedéseket. Annak idején például Király Zoltán nevezetes parlamenti felszólalásához mi adtuk az alapinformációt: mi nyújtottuk át neki az osztrák zöldek erről szóló tanulmányát. Ebből tudta meg az ország, hogy Dunakiliti alatt rejtőzik Kelet-Európa legnagyobb édesvízkészlete.

— Kikből verbuválódnak a párt tagjai?

— Jelenleg több mint 40

szervezete van a mozgalomnak országszerte, köztük a 9-10 éves múltú visszatekinthető Duna-mozgalom és az ELTE természetvédelmi klubja. Ha arra gondolok, hogy a Duna-kör 40 ezer embert mozgósított erőmű-ügyben, föltételezem, nem lesz gond a tagtoborzás. Egyéni jelentkezők levélben és személyesen is kerestek már bennünket.

— Sajátos formáját választották a pártalapításnak: a debreceni után a szegedi a második szervezet az országban.

— A miénk valóban alulról szerveződő párt, amely vidéken hozza létre első csoportjait, s az itt választott küldöttek vesznek majd részt a Budapesten november 18-19-én tartandó országos alakuló közgyűlésen.

— Végül is politizáló párt lesz a zöldek? A természet nem politizál!

— Mi semlegesek vagyunk, mint a természet, de be kell szállnunk a politikai arénába, hogy az egyértelműen életigenlő nézőpontját képviseljük...

— ... a Parlamentben is?

— Igen, indulni akarunk a parlamenti választásokon.

Ch. A.

Négypartti sajtótájékoztató a népszavazásról

A Fiatal Demokraták Szövetsége, a Független Kisgazdapárt, a Magyarországi Szociáldemokrata Párt és a Szabad Demokraták Szövetsége egyaránt azt szorgalmazza, hogy a választópolgárok a november 26-i népszavazás valamennyi kérdésére igennel szavazzanak.

Mint ismeretes, a népszavazás a munkasörés feloszlata, a pártszervezetek munkahelyi működésének megszüntetése és az MSZMP vagyonszámlázása mellett a köztársasági elnök választásának időpontjáról is dönteniük kell az urnákhoz járuló választóknak. Ez utóbbi kérdésben — a négy szervezet által szorgalmazott — „igen” szavazat amelletti voksolást jelent, hogy a köztársasági elnök megválasztására csak az országgyűlési választásokat követően kerüljön sor.

A fentiek a négy szervezet képviselőinek közös sajtótájékoztatóján fejtették ki szerdán a Kossuth Klubban. A népszavazás előzményeit, valamint a szavazóedülműveket felvett kérdéseket Tölgyessy Péter (SZDSZ) ismertette.

A népszavazás kiírásának módjáról Kónya Imre (Független Jogász Fórum) fejtette

ki a négy párt közös álláspontját. A legutóbbi parlamenti ülésszakra utalva kifejtette: az Országgyűlés a népszavazási törvényben foglaltaknak megfelelően kitűzte ugyan a népszavazást, de a mód, ahogyan ezt tette, a törvény megsértését jelenti. A törvény megsértését abban látta Kónya Imre, hogy a kérdések nem az alárírásgyűjtéskor is feltett formában kerülnek a szavazólapokra.

Az MSZDP képviselője Petrasovits Anna üdvözölte a négypartti közös kezdeményezést, a „négy igen” akcióját, amelyhez a szociáldemokraták is csatlakoztak.

Prepeliczay István (Független Kisgazdapárt) emlékeztetett arra, hogy pártja aláírta a háromoldalú tárgyalásokat lezáró megállapodást, így a köztársasági elnökválasztásra vonatkozó kitélt is. Ennek ellenére — mint a főtitkár rámutatott — jelenleg a Kisgazdapárt is azt az álláspontot képviseli: a választások után felálló Parlament valóban népképviselői testület lesz, s így egyúttal alkalmas arra is, hogy döntsön a köztársasági elnök személyéről.

November 20.: Az MSZP első szegedi értekezlete

Az MSZP szegedi szervezőbizottsága tegnapi ülésén úgy döntött, hogy november 20-án, hétfőn, 16 óra 30 percre összehívja a párt első szegedi értekezletét. Szakit az előpárt delegációs módszerével, ezért a tanácskozássra várja minden tagját, aki regisztráltatta magát. A tanácskozásnak a feladata lesz többek között az MSZP szegedi vezetőségének a megválasztása is.

Nem megújuló, hanem új párt

Tegnap az MSZP székházában volt kongresszusi küldöttek, a megyei pártbizottság tavaly decemberben megválasztott tagjai és a párt apparátusában dolgozók találkoztak.

A tapasztalatcserén elhangzott, hogy aki csatlakozott az MSZP-hez, az csupán meggyőződésből, érdeknélkül tette. Eddig Csongrád megyében legalább 1300-an regisztráltatták magukat a Magyar Szocialista Pártba, napról napra alakulnak új alapszervezetek. Ezek közül most mintegy 70-et tartanak nyilván.

A pártszervezésbe mindenki bekapcsolódhat, aki már regisztráltatta magát az MSZP-ben. Az elmúlt hetek tapasztalatai alapján nyilvánvaló, hogy egy teljesen új pártot kell létrehozni, a régi alapszervezeti rendszer nem segítőtje a szervezésnek.

Nehézséget okoz, hogy a volt tagok körében nem tudatosult, milyen új párt született és mitől, milyen mértékben határota el magát.

Téma volt az MSZMP és az MSZP viszonya is. A tanácskozás résztvevői osztották az országos elnökség azon megállapítását, hogy jogállamban ma az MSZMP név használata törvényellenes. A magukat a megszűnt állampárt tevékenységének folytatójaként deklaráló programja eddig nem került a nyilvános-

ság elé, az „MSZMP” ma nevetek, nosztalgiát és illúziót jelent.

A pártstruktúra alakításáról konszenzus született a tapasztalatcserén abban, hogy ezekben a napokban a legfontosabb feladat az alapszervezetek megalapítása, belátható időn belül fel kell állni a városi és községi szervezeteknek is. Továbbra is fontos ügyelni az igazi önszerveződésre, véletlenül se próbáljanak „felsőbb akaratot” érvényesíteni. Tavaly december óta az apparátus létszáma Csongrád megyében folyamatosan csökkent, jelenleg a megyei szervezetnél 14-en, a szegedinél 11-en vannak pártalkalmazásban.

Szó esett a következő hónapok feladatairól is. Négy választásra készül az ország. A legközelebbi népszavazáson a párt célja, hogy január 7-re kitűzzék a köztársaságielnök-választást és az állampolgárok közvetlenül voksolhassanak az elnök személyére. Véglegessé vált, hogy Csongrád megyében hét egyéni országgyűlési választókerület lesz, ebből három Szegeden és a környező községekben, és valamennyi történelmi város székhelye lesz egy-egy választókerületnek. Hat főt listán fognak megválasztani Csongrádon. A párt máris megkezdte jelöltjeinek keresését, kiválasztását.

B. I.

Példa nélküli elvonás

Támogatás, mely büntet...

A Kiosz szegedi szervezetének november 3-i küldött-taggyűlését követően az újonnan választott vezetőség tagjait a kisiparosok jelenéről és jövőbeni terveiről kérdeztem, de beszélgetésünk múltjuk haladó hagyományainak fonalára is átszőtte. Beszélgetőtársaim:

Pálvölgyi Zoltán villanyszerelő mester. Iparoscsaládban született 1937-ben, 25 éve kisiparos. Elnökké választották.

Csányi József 36 éves. Textiltechnikumot végzett, 1981 óta a testület apparátusi dolgozója, alapszervezeti titkárhelyettes, majd 1989 júniusában öta titkár. Megerősítették tiszttségében.

Kendli György kúbeházi kárpitosmester, 1941-es születésű. 1969-ben kárpitoscsaládba nősült, felesége talán az első nő a szakmában. A felügyelő bizottság elnökhelyettesévé választották.

Mi indokolta legutóbbi küldöttgyűlésük összehívását?

P. Z. — A Kisiparosok Országos Szövetsége megújulóban van. Mivel az 1948-89 közötti korszakot — melyet az erős állami kontroll, s a nyakunkba ütött pártfunkcionáriusok idejének is nevezhetnénk — az idei május 29-ével lezártnak tekintjük. Az alulról megindult szerveződés ekkor kisöpörte a régi, adminisztratív, bürokratikus vezetésként, s 41 év után a 63 éves Kurucz Zsigmond személyében ismét közülünk való mesterember a Kiosz iparosainak.

— Átalakulóban levő szövetségük milyen célokat tűzött maga elé?

Cs. J. — A sorainkba tömörülő, mintegy 160 ezer iparossal — ide számítva a fuvarozókat is — az ország legnagyobb vállalatának számítottunk.

Ezt hogy értsem?

P. Z. — Ugy, hogy az állam így kezel minket, de ennek, sajnos, csak kárátlátnak. Szinte minden kedvezményt megvont tőlünk az utóbbi időben, s adóterheinket az elviselhetetlenségig fokozta.

Cs. J. — Hadd említsék egy magáért beszélő példát. Ha az átlagos kisiparos rezsióraberét 100 forintnak vesszük, abból 53 százalék társadalombiztosítást és 30 százalék adót kell levonunk, így öránként 17 forintja marad.

K. Gy. — Ha már itt tartunk, megjegyzem, hogy a Bush úr által — a magánvállalkozás fellendítésére — küldött segélyt mi az MNB-től 6 százalékos felárral igényelhetjük majd az általunk megvásárolandó eszközök beszerzésére. E feladatot valamelyik külkereskedelmi vállalatra kell bízunk, mely további 35 százalékkal emeli a beszerzési árat, s végül a 40 százalékos vámost is hozzáadva, 81 százalékkal drágábban kapunk meg mindent, amire áraink versenyben tartásához szükségünk lesz.

Cs. J. — Ugyanakkor a tanács és állami támogatást élvező kisiparvezetők 50 százalékos dotációban részesülnek. Ennyit a büntetőjellegű támogatásról.

— Előszörban tehát érdekvédelemmel kell foglalkozniuk!...

P. Z. — ... S szervezett-ségünkkel erre jó esélyünk

Lelkiismerethírák

Most jön, ami sose volt! — mondhatták volna minden alappal annak a társadalmi bizottságnak a tagjai, akik az elmúlt napokban első alkalommal ültek össze. Hivatásuk, hogy eldöntsék, támogatják-e azoknak a fiataloknak az ügyét, akik hivatalosan bejelentették: nem kívánnak fegyveres szolgálatot teljesíteni a hadseregben.

A tagok előbb egyeztetik az elveiket, néhány külső ember füle hallatára, hisz a „lelkiismereti” bizottság ülései nyilvánosak. Az elnök, Gábor Erzsébet, a megyei tanács igazgatási osztályának vezetője szerint a Parlament megnyugtatóan rendezte az alternatív katonai szolgálat ügyét. Arra, a szűrőre, amit a bizottság munkája jelent — szükség van. Nem mindenki ért vele egyet, a Fidesz kiküldöttje megjegyzi: alanyi jogként kellene biztosítani a polgároknak a választás lehetőségét. Az is fölmerül: a büntetett előéletűek nem igen reménykedhetnek kérelmük kedvező elbírálásában. Azt mondja erre a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének képviselője: állítólag a büntetéseknél nevelő célzata is van.

A feladattal, az új megközelítéssel való ismerkedés után a vendégek távoznak. Mert, bár továbbra sem titkos a bizottság munkája, úgy vélik tagjai: a meghallgató tagok oly sok ember előtt nehezebben nyílnak meg. Mielőtt az első kliens belépne — tán nem is tudja: „történelmi” személyiség —, végignézem a bizottságot. Hat tagból áll, közülük hárman nők. Ezen kicsit elgondolkozom, hisz — katonai ügyekről lévén szó — nem vagyok benne biztos, a gyengébb nem tagjai pontosan tudhatják, mit is jelent katonának lenni. Bár lehet, ez fölösleges aggály.

Érzem az arcokon a kíváncsiságot, mit mond nekik az első ifjú. Gyerekkori nehézségekről, katonatiszt rokona fegyveres öngyilkosságáról szól, mint olyan tényezőkről, amik taszítják a fegyveres szolgálatól. Érzem a hangulaton: meggyőzőek az érvei. Am egyszerűen csak azt kérdeik tőle: szereti-e az öregeket? Nem, tisztának — válaszolja. Gondban a bizottság: hogy lehet ebből a fiatalból — esetleg — szociális gondozó? Merthogy a polgári szolgálatot kérők valószínűleg az egészségügyben tölthetik majd le 28 hónapjukat.

Egyelőre nem döntenek az ügyben. Sorban jönnek a többiek, s gyakran meglehetősen tájékozatlanság derül ki szavaikból. Van, akinek kérelmén látszik: nehézséget okozott az írás is, a kulcsmondatot — „lelkiismereti okból kérem a polgári szolgálatot” — valaki diktálta, magyarul nem tudja. Többen vannak, akik már bevonult katonák voltak, de a hirre, hogy más szolgálati fajta is létezik, éltek a leszerelés lehetőségével. Egy ilyen fiatal faggatnak, sokáig nem szól, nem tud indokolni. Aztán kibuggyan belőle: „nem tudtam megjegyezni azt a sok rendfokozatot!” Kicsit mosolyognak a bizottsági tagok. Több ifjú van, aki nem tud igazi okot mondani: csak a távolság, a mostoha körülmények terhesek számukra. Sorstragédiák is kirajzolódnak, amikben persze a bizottság tehetetlen. Az is kiderül, melyek azok a laktanyák, ahol mostohán bánnak az emberekkel — onnan érkezik a legtöbb kérvény lelkiismereti álcába bújtatva. De nyomorult anyagi körülmények, hadseregbeli packázások és ésszerűnek aligha mondható intézkedések, egyéni sérelmek, alapszervezeti hiányok egyaránt kirajzolódnak a válaszaikból. A kezdetben kicsit önnön feladatát is kereső bizottság pedig fokozatosan találja meg helyét, segítve mindazoknak, akiknek lehet. Jó lenne persze, ha létezne, olyan bizottság, amely mindazon gondra, bajra, nyavalyára orvosságot tudna, amellyel most e másik találkoztott. S tán akkor a lelkiismeret-bizottság be is fejezhetné szükségességében kezdettől vitatott munkáját — mehetne polgári szolgálatra mindenki, aki akar. A kezdetől látszik: a jövő ez. S tán nem kéne mindig, hogy megelőzzön minket a jelen.

Varga Iván

Balogh Tamás

EGYSZUSZRA

Tételek

A „jugó” bemegy az élelmiszerboltba... (hadd ne folytassam, ki ne tudná, mi következik). A nyugdíjas néni keze rácsúsz a kosárra vár, sorban áll — pontosabban, a pult előtt tolongók mögé, de csak nem kerül közelebb. — Reménytelen — gondolhatja. Oldalról is próbálkozik, és lám csak, ezúttal sikerül az eladónő közelébe férkőznie. Alacsony természetnek hála, senkinek nincs útjában. Az árukiadás — feje fölött — zavartalan. Két-három kilós tételek. A nők a pult mögött — akár a kedd délutánonkénti tévésorozatban is statisztálhatnak. Már túrhetően ejtik a kulcsfontosságú szláv szavak némelyikét. A néni most megszólal: kér, de hiába. Ismét a sor végére kell állnia, mert hogy a jugoszlávok is... — De én csak... — magyarul, hiába. (Megszoksz, vagy megszoksz? — csengenek fülemben az utólagos középiskolás koromban hallott szavak a régmúlt időkben). Nincs hová szólni, a helyzet másutt sem jobb, de megszokni? Egyébként a belvárosi bolt jól ellátott, tegnap is ritkán látható mennyiségű sonkafeleségek alatt roskadoztak polcai. Ennek gyorsan híre ment, hiszen az ilyesmik mostanság hiánycikkeknek számít. Az is igaz viszont, hogy a vásárló bizonyos termékekből nem kérhet kénye-kedve szerint. A kötözött pulykacombból készült étvágygerjesztő valamiből csak egészet lehet venni, mivel — hangzik a magyarázat — ha 10 dekánként szétválasztjuk, szétesne. Egyébként is, nvers főznie. A „Picknik” márkájú gépsonkaszűrésből — utólag mondom: nagyon finom — viszont bátorkodtam három szeletet kérni. Utóbb kiderült, nyolc szeletet kaptam (nem aprózták el).

V. I.